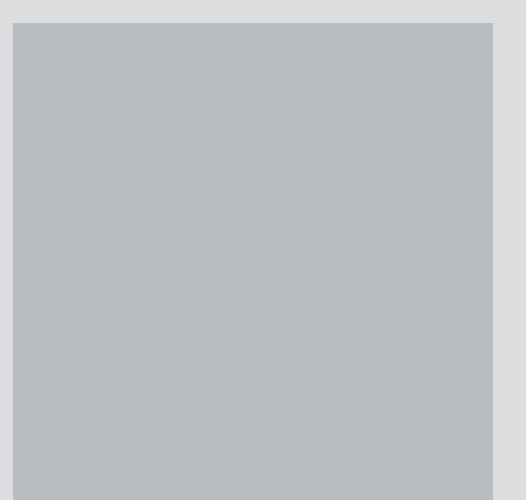
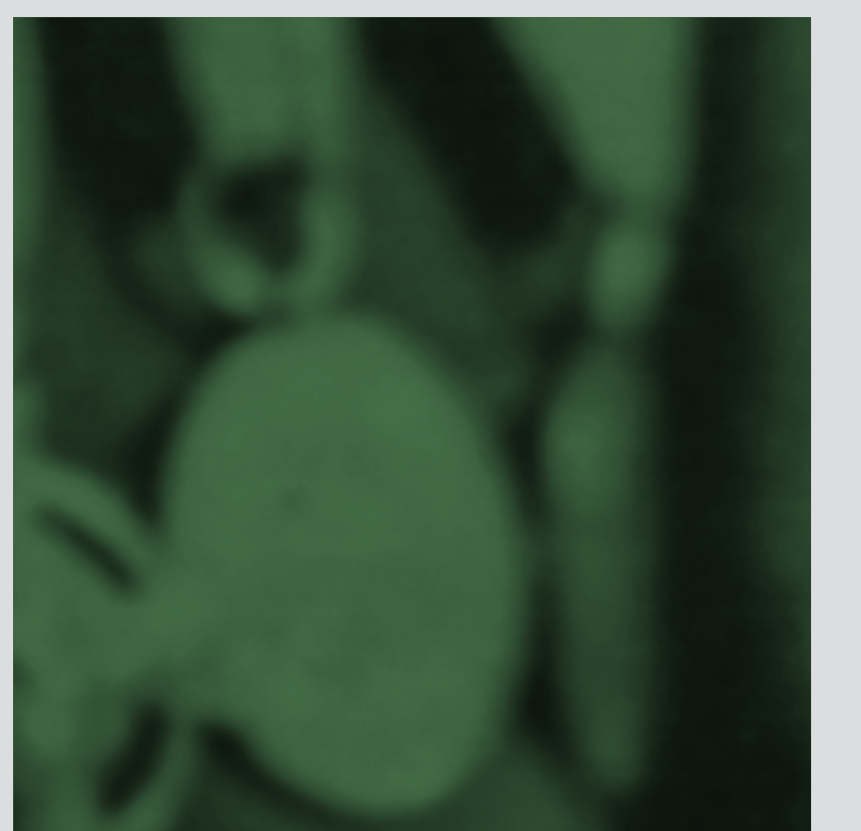
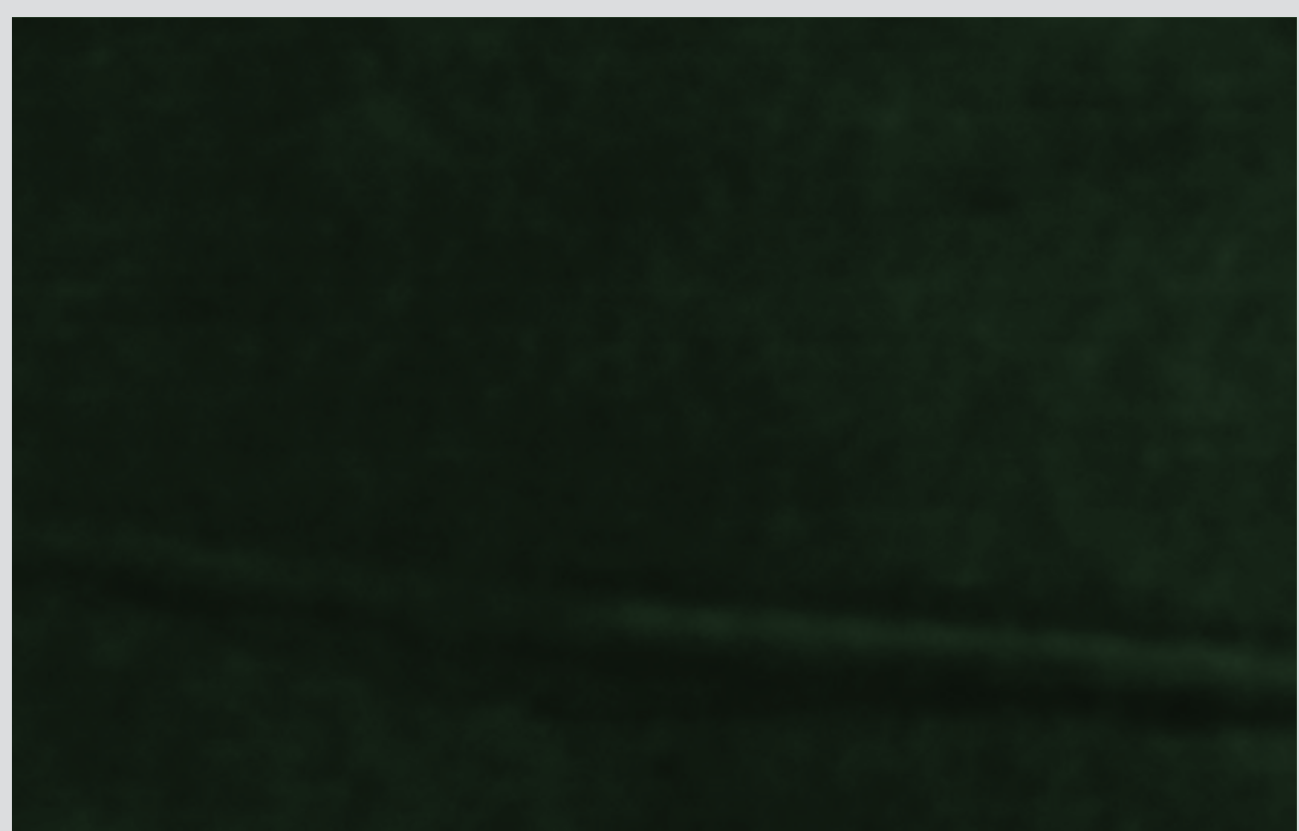

Witold Pilecki

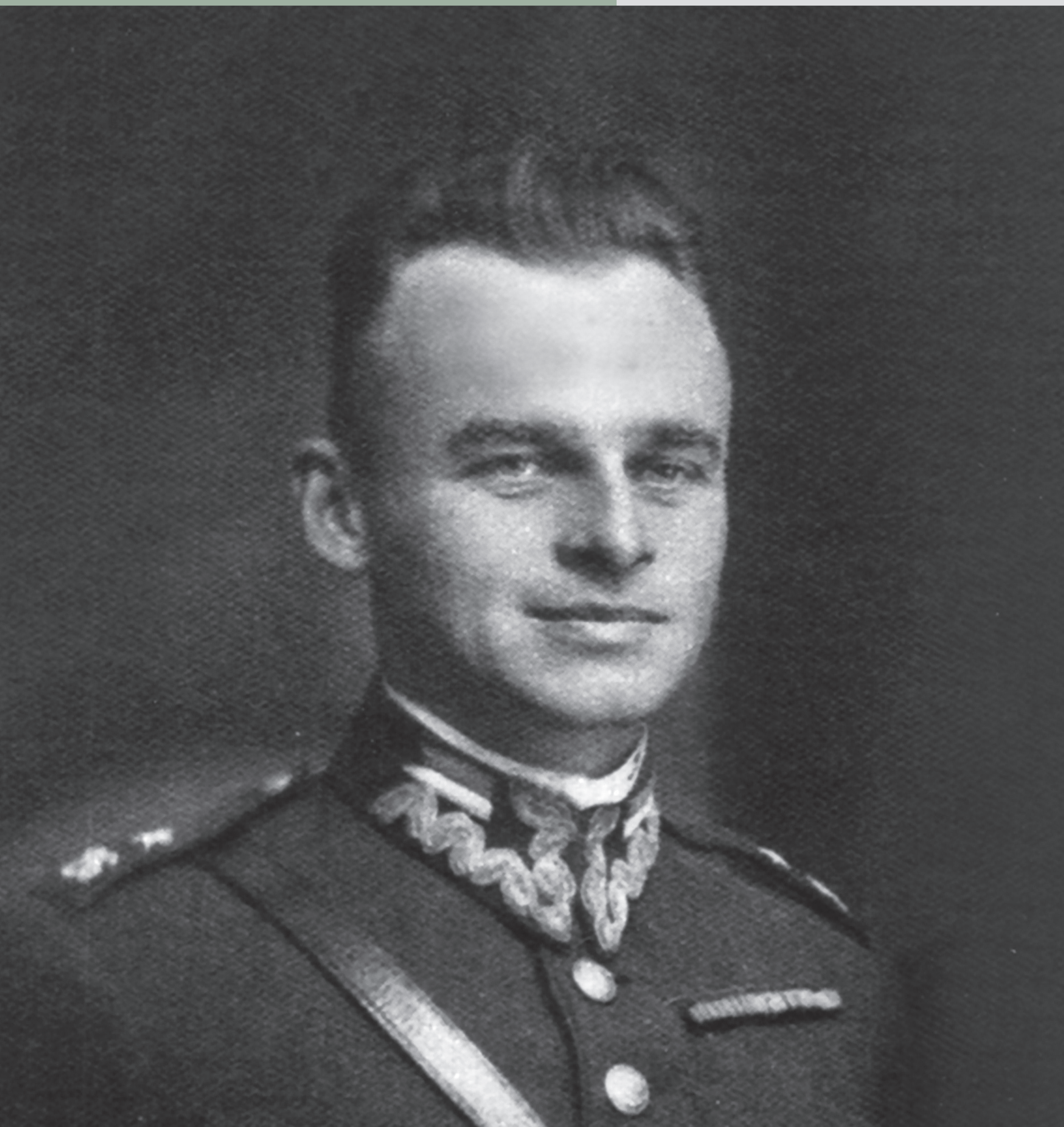

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

BE BIOGRAFIE
WYSTAWY
ELEMENTARNE

Rotmistrz Witold Pilecki

Witold Pilecki to jeden z najdzielniejszych bohaterów II wojny światowej. Pochodził z rodziny szlacheckiej herbu Leliwa. Jego dziad Józef Pilecki został zesłany na Syberię za udział w powstaniu styczniowym, a majątek rodzinny na Nowogródczyźnie uległ częściowej konfiskacie. Witold Pilecki przyszedł na świat 13 maja 1901 r. w Ołońcu w Rosji, gdzie jego ojciec Julian był leśniczym. W 1910 r. wraz z matką i rodzeństwem zamieszkał w Wilnie.

- ← Portret w mundurze
- 📷 Zbiory Rodziny Pileckich

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1918

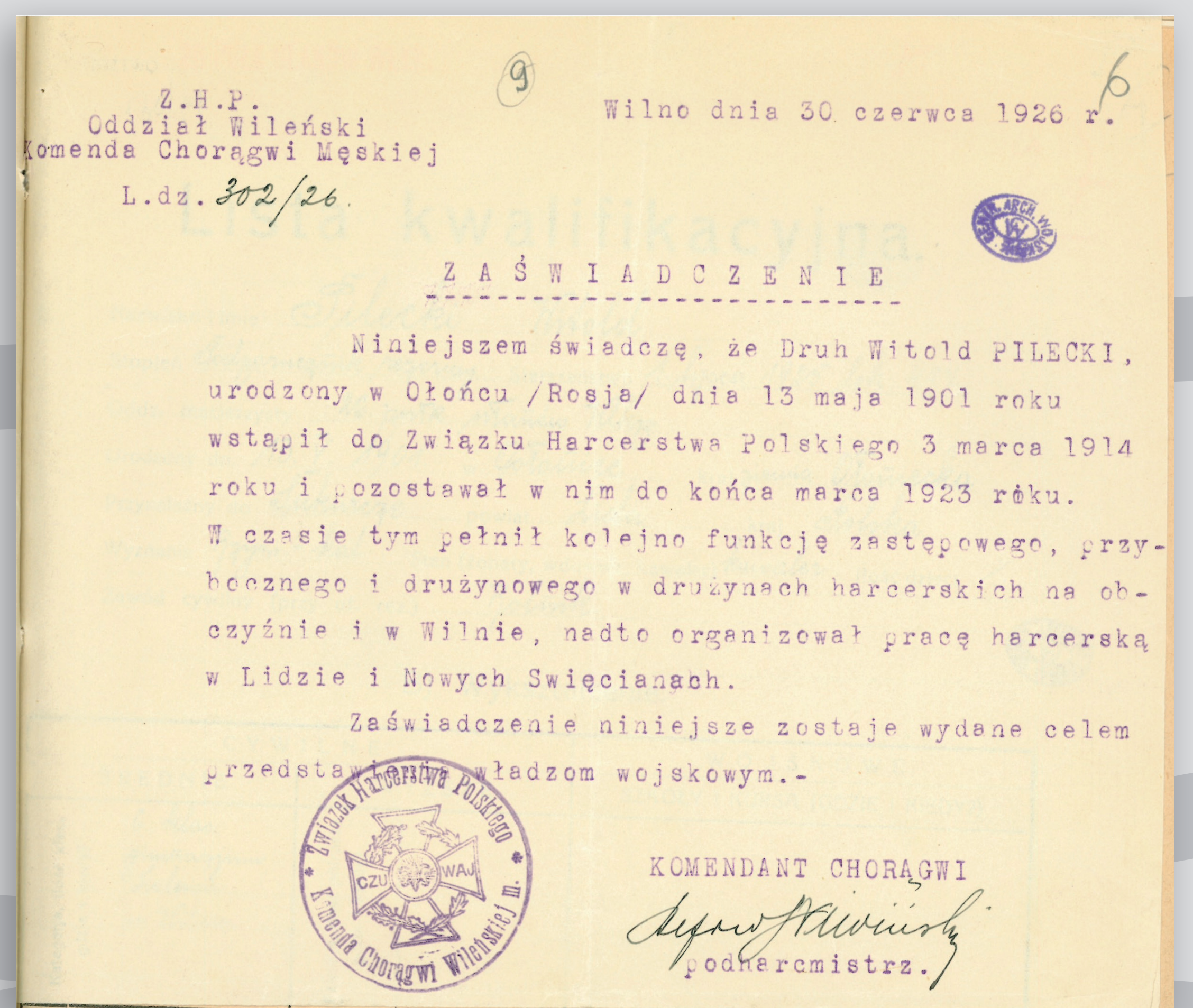
Wileński harcerz

Młody Witold wychowywał się w Wilnie, gdzie jako uczeń gimnazjum im. Joachima Lelewela związał się z ruchem harcerskim. W 1914 r. wstępuje do zakonspirowanego Związku Harcerstwa Polskiego. 20 grudnia 1918 r. wspólnie z grupą harcerzy zaciągnął się do oddziałów Samoobrony Wileńskiej, które w noc sylwestrową 1918 r. przejęły władzę w mieście. Bronił Wilna przed nacierającą armią bolszewicką. W 1919 r. założył 8. Wileńską Drużynę Harcerską. Jego przygoda z harcerstwem trwała do 1923 r.

↑ Krzyż harcerski
📍 ze zbiorów Tomasza Sikorskiego

↑ Witold Pilecki jako harcerz (pierwszy z prawej), miasto Orzeł n. Oką (Rosja), 1917 r.
📍 Zbiory Rodziny Pileckich

↑ Zaświadczenie o działalności harcerskiej Witolda Pileckiego
📍 CAW

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1919

Kresowy zagończyk

↑ Odznaka 13. pułku ułanów
 📄 Domena publiczna

← Wkroczenie wojsk polskich do Wilna w kwietniu 1919 r.
 📄 CAW

Wnocy z 5 na 6 stycznia 1919 r. oddziały Samoobrony Wileńskiej zmuszone zostały przez wojska bolszewickie do opuszczenia Wilna. Młody Pilecki przyłączył się do oddziału kawalerii Samoobrony Wileńskiej dowodzonego przez braci Władysława i Jerzego (słynnego „Łupaszki”) Dąmbrowskich. Z tym oddziałem, przeorganizowanym w 13. pułk ułanów, walczył przez cały rok 1919, uczestnicząc w niemal wszystkich ważniejszych bitwach – zdobywał m.in. Brześć, Lidę, Baranowicze i Mińsk Litewski. Zdemobilizowany jesienią 1919 r. powrócił do nauki.

← Dowództwo partyzanckiego oddziału kawalerii braci Dąmbrowskich. rtm. Jerzy Dąmbrowski „Łupaszka” siedzi od prawej
 📄 CAW

↑ Kawaleria oddziału partyzanckiego braci Dąmbrowskich, 1919 r.
 📄 CAW

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

**Znalazłem w sobie radość
wynikającą ze świadomości,
że chcę walczyć.**

↑ Pilecki – uczeń gimnazjum Lelewela, 1919 r.
📷 Zbiory Rodziny Pileckich

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1920

Bitwa Warszawska

W lipcu 1920 r., wobec nadciągającego od wschodu zagrożenia bolszewickiego, Witold Pilecki ponownie wstąpił do wojska. Dotarł do Warszawy, gdzie spotkał rtm. Jerzego Dąmbrowskiego i 12 sierpnia 1920 r. wstąpił do 211. ochotniczego pułku ułanów nadniemeńskich. Walczył m.in. pod Płockiem, Mławą, Chorzalami, Druskienikami, Stołpcami, Kojdanowem.

W październiku 1920 r. wraz ze swoim pułkiem uczestniczył w wyprawie wileńskiej gen. Lucjana Żeligowskiego. Po zakończeniu kampanii wileńskiej, 1 stycznia 1921 r. starszy ułan Witold Pilecki został zwolniony z wojska w celu kontynuowania przerwanej nauki.

↑ Dekoracja orderami
zasłużonych w walkach
ułanów, 1921 r.
📌 CAW

- Srebrny Krzyż Zasługi
- 📌 Domena publiczna
- Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918–1921
- 📌 ze zbiorów Tomasza Sikorskiego
- Krzyż Zasługi Wojsk Litwy Środkowej
- 📌 Muzeum Wojska Polskiego

- ↓ Kawalerzyści podczas zwiadu, 1920 r.
- 📌 CAW

↑ Wymarsz kawalerii z Warszawy, 1920 r.
📌 CAW

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Strażnik

1921

polских kresów

W lutym 1921 r. Witold Pilecki wstąpił do Związku Bezpieczeństwa Kraju, gdzie przeszedł kurs podoficerski i został komendantem – instruktorem Oddziału ZBK w Nowych Święcianach.

Rozpoczął też studia na Uniwersytecie im. Stefana Batorego jako słuchacz Wydziału Sztuk Pięknych. Z powodu ciężkiej sytuacji finansowej rodziny zmuszony był je przerwać i we wrześniu 1926 r. przejął od rodziców zarządzanie majątkiem Sukurcze.

W 1926 r. otrzymał promocję do stopnia podporucznika rezerwy. Niemal co-roczenie uczestniczył w ćwiczeniach rezerwy 26. pułku Ułanów Wielkopolskich w Baranowiczach, a od 1931 r. w Centrum Wyszkozenia Kawalerii w Grudziądzu.

→ Witold Pilecki przed domem w Sukurczach z psem Neronem

📍 Zbiory Rodziny Pileckich

↖ Pilecki w mundurze Związku Bezpieczeństwa Kraju

📍 Zbiory Rodziny Pileckich

↑ Złot młodziży powiatu lidzkiego

📍 Zbiory Rodziny Pileckich

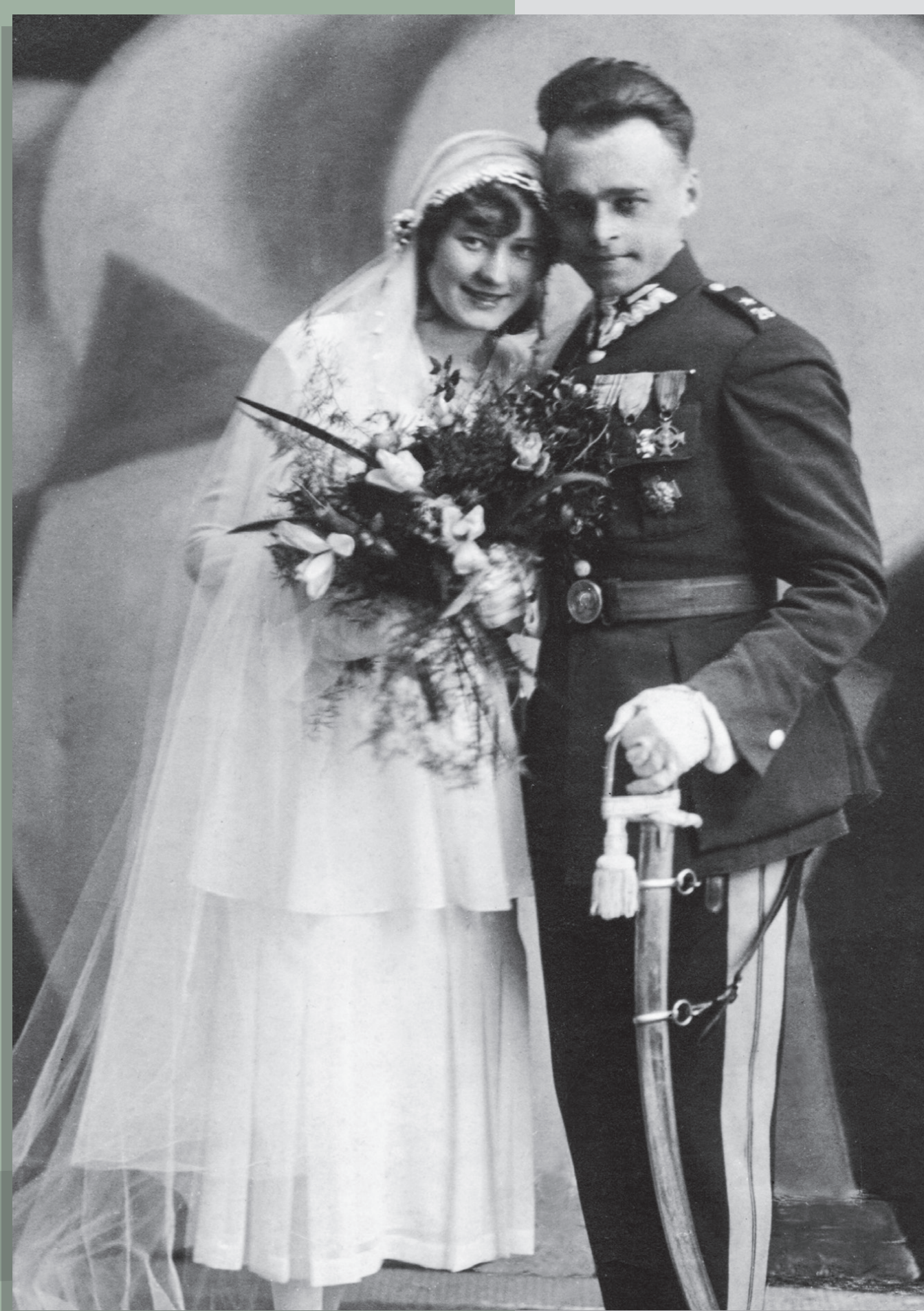

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Rodzina

Na przełomie 1929 i 1930 r. Witold Pilecki poznał swoją przyszłą żonę Marię Ostrowską, pochodzącą z Ostrowi Mazowieckiej młodą nauczycielkę szkoły powszechnej z pobliskiej wsi Krupa. Młodzi 7 kwietnia 1931 r. wstąpili w związek małżeński i zamieszkali w Sukurczach, gdzie w 1932 r. urodził im się syn Andrzej, a rok później córka Zofia.

↑ Portret ślubny Marii i Witolda Pileckich,
7 kwietnia 1931 r.

📁 Zbiory Rodziny Pileckich

➤ Maria i Witold Pileccy z synem
Andrzejem i córką Zofią, Sukurcze, 1934 r.

📁 Zbiory Rodziny Pileckich

➔ Maria i Witold Pileccy z synem
Andrzejem, 1932 r.

📁 Zbiory Rodziny Pileckich

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1939

Wrzesień '39

← Witold Pilecki 1939 r.
📷 Zbiory Rodziny Pileckich

↓ Kawaleria w natarciu.
📷 CAW

Wchwili wybuchu II wojny światowej Witold Pilecki walczył w szwadronie kawalerii wchodzącym w skład 19. Dywizji Piechoty Armii „Prusy”, m.in. pod Piotrkowem i Tomaszowem Mazowieckim. Po rozbiciu oddziału w rejonie Wolborza przeprawił się przez Wisłę i dołączył do formowanej w okolicach Włodawy 41. Dywizji Piechoty. Wyznaczony został na zastępcę mjr. Jana Włodarkiewicza, dowódcy kawalerii dywizyjnej. Po zaciętych walkach, 22 września 1939 r. dywizja została rozbita. Witold Pilecki wraz ze swoimi ułanami, jako oddział partyzancki, prowadził walkę aż do 17 października 1939 r.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1939

Tajna Armia Polska

Po dotarciu do okupowanej przez Niemców Warszawy ppor. Witold Pilecki nawiązał kontakt z mjr. Janem Włodarkiewiczem, z którym podjął wspólne działania w celu utworzenia podziemnej organizacji kontynuującej walkę o niepodległość. W dniu 9 listopada 1939 r., podczas spotkania w mieszkaniu Eleonory Ostrowskiej, szwagierki ppor. Pileckiego, zapadła decyzja o utworzeniu wojskowej organizacji konspiracyjnej – Tajna Armia Polska (TAP). Następnego dnia konspiratorzy złożyli przysięgę organizacyjną.

Komendantem TAP został mjr Jan Włodarkiewicz „Drawicz”, zaś ppor. Witold Pilecki „Witold” objął stanowisko inspektora pionu organizacyjnego i szefa sztabu. W Warszawie Witold Pilecki ukrywał się pod fałszywym nazwiskiem Tomasz Serafiński.

↑ Witold Pilecki z mjr. Włodarkiewiczem
📷 Zbiory Rodziny Pileckich

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1940

Ochotnik do Auschwitz

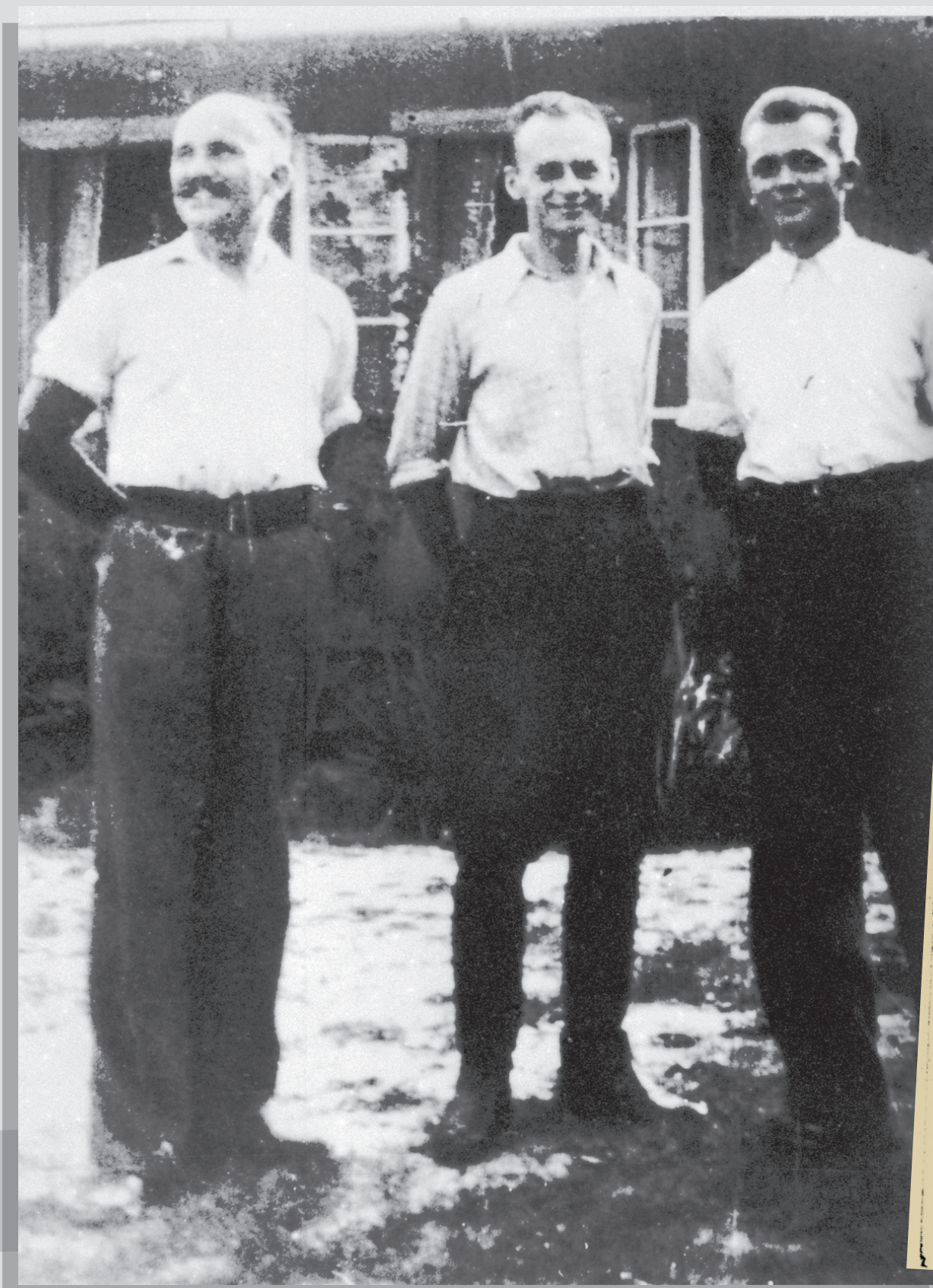
Witold Pilecki pozwolił się aresztować w czasie łapanki na warszawskim Żoliborzu. Do KL Auschwitz został przywieziony transportem w nocy z 21 na 22 września 1940 r. Otrzymał numer obozowy 4859. Pierwszą wiadomość z KL Auschwitz, opisującą warunki panujące w obozie, Pilecki przesłał do Warszawy już w październiku 1940 r.

W obozie zorganizował konspiracyjny Związek Organizacji Wojskowej liczący w 1942 r. ponad 500 osób. Sukcesywnie przekazywał też raporty do Komendy Głównej Armii Krajowej. Wiosną 1943 r. Witold Pilecki zbiegł z obozu. Za swoją bohaterską działalność na terenie obozu w Auschwitz por. Witold Pilecki został awansowany do stopnia rotmistrza kawalerii.

↑ Ppor. Witold Pilecki jako Tomasz Serafiński – więzień KL Auschwitz nr 4859

📍 Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau

↑ Uciekinierzy z KL Auschwitz: Jan Redzej, por. Witold Pilecki i Edward Ciesielski, Nowy Wiśnicz, lato 1943 r.

📍 Zbiory Rodziny Pileckich

KL: <u>Auschwitz</u>		Häftlings-Personal-Karte		Häftl.-Nr.: <u>4859</u>
Fam.-Name: <u>Serafiński</u>	am: _____	Überstellt	an KL.	Personen-Beschreibung:
Vorname: <u>Thomas</u>	am: _____	Gestalt:	an KL.	Größe: _____ cm
Geb. am: <u>8. III 1902</u> in <u>Bochnia</u>	am: _____	Gesicht:	an KL.	Augen:
Stand: <u>U.S.</u>	am: _____	Nase:	an KL.	Mund:
Wohnort: <u>Warszawa</u>	am: _____	Ohren:	an KL.	Zähne:
Strasse: <u>Kasimir-Str. 47</u>	am: _____	Haare:	an KL.	Sprache:
Religion: <u>r.-kath.</u>	am: _____	Bes. Kennzeichen:		
Wohnort d. Angehörigen:	am: _____	Charakt.-Eigenschaften:		
Eingewiesen am:	am: _____	Sicherheit b. Einsatz:		
durch:	am: _____	Körperliche Verfassung:		
in KL:	am: _____			
Grund:	am: _____			
Vorstrafen:	am: _____			
Entlassung:		mit Verfügung v.:		
Grund:		Art:		
Bemerkung:		Bemerkung:		
		<u>gef. Loeh...</u>		
		<u>23.4.43</u>		

↑ Karta personalna Tomasza Serafińskiego – więźnia KL Auschwitz o numerze 4859.

Jego prawdziwe nazwisko to Witold Pilecki

📍 Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau

↑ Brama wjazdowa do KL Auschwitz

📍 Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau

↑ Baraki obozowe w KL Auschwitz

📍 Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Nieraz, siedząc w Oświęcimiu, (...) mówiliśmy, że jeśli ktoś z nas ujdzie stąd z życiem, to chyba cudem tylko, i trudno mu będzie porozumieć się z ludźmi, którzy normalnie na ziemi przez ten czas żyli.

↑ Auschwitz 1943 r.

📍 Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1944

Powstanie Warszawskie

← Flaga wisząca na Domu Turystycznym w czasie Powstania Warszawskiego

📍 Muzeum Powstania Warszawskiego

↓ Dworzec Pocztowy

📍 Muzeum Powstania Warszawskiego

↑ Dworzec Pocztowy w czasie Powstania Warszawskiego

📍 Muzeum Powstania Warszawskiego

W 1944 r. dowództwo Armii Krajowej rozpoczęło przygotowania do utworzenia organizacji podziemnej o kryptonimie „NIE”, której celem było kontynuowanie walki po zajęciu ziem polskich przez Armię Czerwoną. Do prac organizacyjnych skierowany został również rtm. Witold Pilecki. Działania te przerwał wybuch Powstania Warszawskiego. Początkowo Witold Pilecki walczył jako szeregowy żołnierz zgrupowania „Chrobry II”, jednak z czasem ujawnił swój stopień i został zastępcą, a następnie dowódcą 2. kompanii 1. batalionu. Walczył na Woli w rejonie ulic: Towarowej, Pańskiej, Żelaznej i Placu Starynkiewicza. Broniony przez niego teren zyskał nazwę „Reduta Witolda” i był jednym z najdłużej bronionych bastionów powstańczych, nigdy nie zdobytych przez Niemców.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1944

W 2. Korpusie

Po upadku Powstania 5 października 1944 r. rtm. Witold Pilecki wraz z żołnierzami zgrupowania „Chrobry II” trafił do obozu w Ożarowie, skąd przewieziono go do obozu jenieckiego w Lamsdorf (Łambinowice koło Opola), a następnie do oflagu w Murnau.

Po wyzwoleniu obozu przez wojska amerykańskie 28 kwietnia 1945 r. rtm. Witold Pilecki pozostał w nim jeszcze przez kilka tygodni, przygotowując się do wyjazdu do 2. Korpusu Polskiego stacjonującego we Włoszech. Wraz z grupą oficerów 9 lipca 1945 r. opuścił Murnau i już dwa dni później zameldował się do służby.

↑ Odznaka
2. Korpusu Polskiego
📍 AIPN

↑ Witold Pilecki po wyzwoleniu z Murnau
📍 Zbiory Rodziny Pileckich

← Witold Pilecki w Rzymie, 1945 r.
📍 Zbiory Rodziny Pileckich

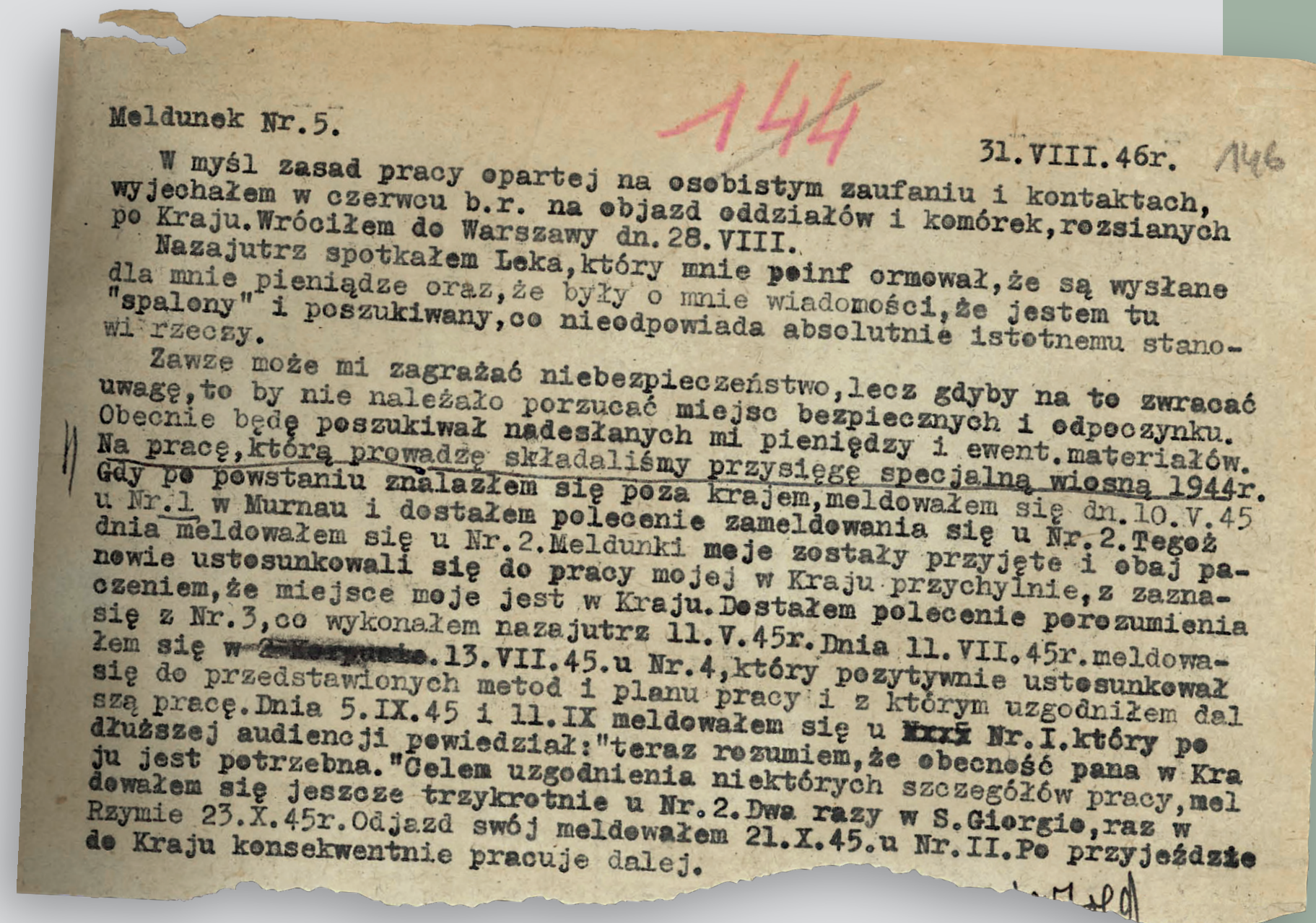

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1945

Wystłannik Andersa

↑ Meldunek Pileckiego z Kraju na Zachód, 1946 r.

📄 AIPN

← Witold Pilecki po roku 1946.

📄 Zbiory Rodziny Pileckich

W 1945 r. Witold Pilecki został oficerem 2. Oddziału 2. Korpusu Polskiego i przygotowywał się do przerzutu do Polski. Jego zadaniem miało być zorganizowanie siatki wywiadowczej, zbierającej wszelkie informacje o sytuacji panującej w kraju. Do Polski wyruszył jako „Roman Jezierski” 22 października 1945 r.

W Warszawie zbudował własną sieć współpracowników i informatorów. Zdobywał tajne informacje na temat działalności NKWD i UB, narastającego terroru, działalności niepodległościowego podziemia zbrojnego, fałszerstw wyborczych oraz współpracy gospodarczej Polski z Sowiecką Rosją. Wszystkie raporty trafiały następnie do sztabu 2. Korpusu Polskiego we Włoszech.

↑ Defilada żołnierzy gen. Berlinga, Warszawa 1945 r.

📄 NAC

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1947

Proces i śmierć

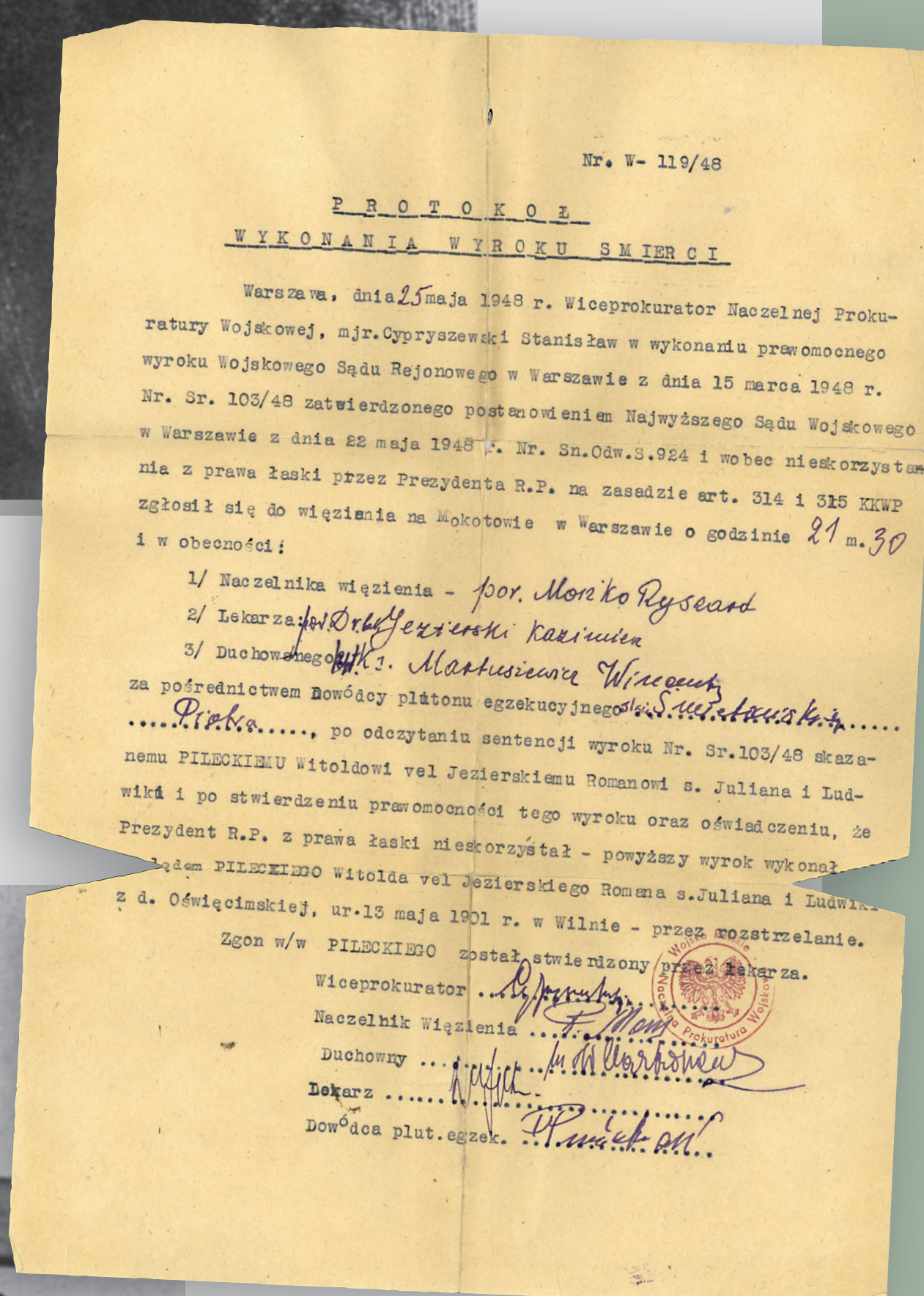
↑ Rtm. Witold Pilecki jako aresztant w więzieniu mokotowskim w Warszawie, 1947 r.

📍 AIPN

↑ Grupa Witolda Pileckiego na ławie oskarżonych.

📍 NAC

Rotmistrz Witold Pilecki został aresztowany przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa 8 maja 1947 r. Od razu poddano go niezwykle okrutnemu śledztwu, które osobiście nadzorował płk Józef Różański.

Rozpoczęty 3 marca 1948 r. proces Witolda Pileckiego i jego towarzyszy prowadzony przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie trwał blisko dwa tygodnie. Komunistyczny sąd skazał Pileckiego na karę śmierci. Prezydent Bolesław Bierut nie skorzystał z prawa łaski.

Wyrok wykonano 25 maja 1948 r. o godz. 21.30 w więzieniu mokotowskim przy ul. Rakowieckiej 37 w Warszawie – strzałem w tył głowy. Katem był st. sierż. Piotr Śmietański.

↖ Protokół wykonania wyroku śmierci na rtm. Witoldzie Pileckim z dnia 25 maja 1948 r.

📍 AIPN

→ Widok więzienia mokotowskiego.

📍 Zbiory Jacka Pawłowicza

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

***Staraniem się tak żyć, abym
w godzinie śmierci mógł się
raczej cieszyć niż lękać***

↑ Ława oskarżonych, marzec 1948 r.
📷 NAC

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Poszukiwania i Upamiętnienie

Dopiero w roku 1990, po upadku komunizmu w Polsce, rodzina Witolda Pileckiego poznała prawdę o okolicznościach śmierci Rotmistrza. W 2012 r. prof. Krzysztof Szwagrzyk wraz z zespołem przeprowadził pierwsze ekshumacje ofiar więzienia mokotowskiego pogrzebanych potajemnie w kwaterze „Ł” Cmentarza Wojskowego na Powązkach.

Witold Pilecki został odznaczony pośmiertnie Krzyżem Oświęcimskim w listopadzie 1988 r., a we wrześniu 1990 r. – Warszawskim Krzyżem Powstańczym. W styczniu 1995 r. „ochotnik do Auschwitz” pośmiertnie otrzymał Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski. W lipcu 2006 r. prezydent Lech Kaczyński w uznaniu zasług i oddania sprawom Ojczyzny odznaczył pośmiertnie rtm. Witolda Pileckiego Orderem Orła Białego.

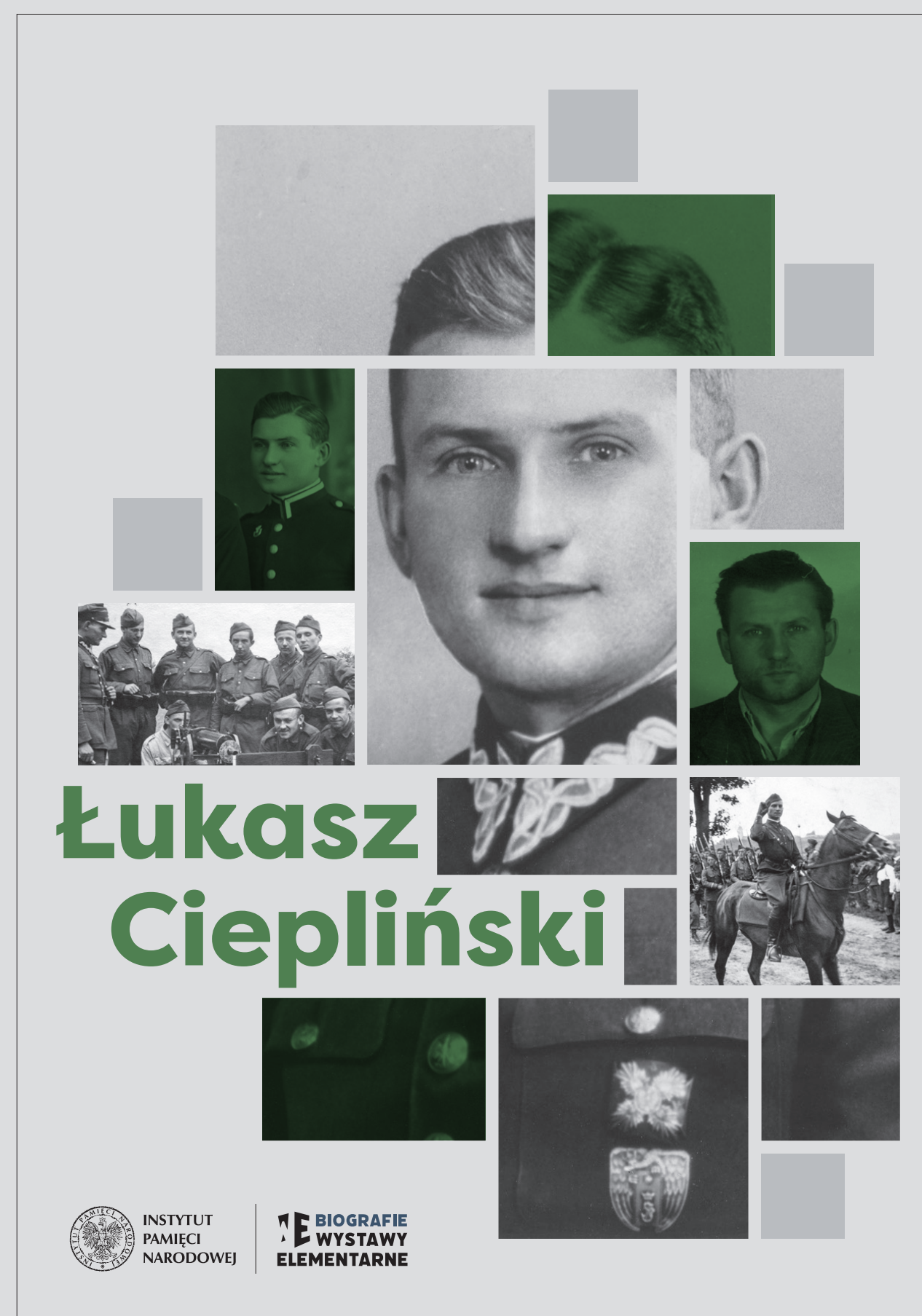
↑ Ekshumacje w kwaterze „Ł”
Cmentarza Wojskowego na Powązkach
📷 Piotr Życieński

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Zobacz więcej wystaw z serii na www.edukacja.ipn.gov.pl

Zobacz inne wystawy Elementarne:

Autor: Dariusz Gałaszewski
Recenzja: dr Mateusz Marek
Korekta: Tomasz Chlewiński
Koncepcja graficzna serii: Paulina Żak
Skład: Paulina Żak

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ